

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Štěpána Výborného a Petra Šuránka v právní věci žalobce: **V. V. Z.**, zastoupený JUDr. Matějem Šedivým, advokátem, sídlem Václavské náměstí 831/21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí ministra vnitra ze dne 15. 5. 2024, č. j. MV-26077-4/SO-2024, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 11. 2024, č. j. 6 A 52/2024-29,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **s e z a m í t á**.
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Žalobce požádal dne 28. 12. 2022 o udělení státního občanství České republiky. Žalovaný rozhodnutím ze dne 10. 1. 2024, č. j. MV-31419-29/VS-2023, žádost zamítl, neboť žalobce nesplnil podmínku dle § 14 odst. 6 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). Žalobce v posledních třech letech přede dnem podání žádosti řádně a včas neplnil povinnosti vyplývající z právních předpisů na úseku veřejného zdravotního pojištění. Konkrétně měl v hodnoceném časovém období opakovaně dluh na pojistném a bylo mu vyměřeno penále v různé výši. Důvody k prominutí splnění této podmínky dle § 15 odst. 4 zákona o státním občanství žalovaný neshledal. Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného rozklad, který ministr vnitra v záhlaví označeným rozhodnutím zamítl a prvostupňové rozhodnutí

potvrdil. Ministr vnitra doplnil, že žalobce měl dluh na pojistném již od roku 2010 a také po podání žádosti o udělení státního občanství.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí ministra vnitra žalobu, kterou Městský soud v Praze v záhlaví označeným rozsudkem zamítl. Městský soud potvrdil závěr správních orgánů, že žalobce v posledních třech letech před podáním žádosti dlouhodobě neodváděl pojistné na veřejné zdravotní pojištění, čímž mu průběžně vznikaly nedoplatky. Maxima dosáhl dluh v prosinci 2022, kdy činil 12 057 Kč. Nejednalo se tedy o jednorázové, nahodilé porušení, nýbrž o dlouhodobý stav. Městský soud dále upozornil, že žalobce měl nedoplatky na pojistném nejen v průběhu rozhodného období, ale také před tímto obdobím a po podání žádosti o udělení státního občanství. Dle městského soudu tak správní orgány na základě zjištěného skutkového stavu dospěly ke správnému závěru, že se jednalo o závažné porušení povinností mající za následek nesplnění jedné z podmínek pro udělení státního občanství. Závěr o závažnosti žalobcova jednání správní orgány dle městského soudu náležitě odůvodnily. Řádné odvádění pojistného představuje základní předpoklad fungování systému veřejného zdravotního pojištění, opožděné platby pojistného proto nelze hodnotit jako bezvýznamné opomenutí. Dle městského soudu správní orgány také vysvětlily, proč nepřistoupily k prominutí této podmínky. Žalobce sice dluh na pojistném dodatečně uhradil, po většinu rozhodného období (včetně období po podání žádosti) však tuto povinnost porušoval. Opakované porušování povinnosti stanovené zákonem proto vedlo správní orgány k závěru o neuplatnění liberačního ustanovení § 15 odst. 4 zákona o státním občanství.

[3] Městský soud rovněž uvedl, že postup správních orgánů nelze považovat za přepjatý formalismus. Smyslem podmínky stanovené v § 14 odst. 6 zákona o státním občanství je vyloučit z možnosti nabytí státního občanství ty žadatele, kteří po dobu dosavadního pobytu na území České republiky porušovali právní předpisy, přičemž lze důvodně očekávat, že by v závažném porušování právních povinností pokračovali i jako občané České republiky. Takové nebezpečí bylo u žalobce shledáno.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost. Namítal, že městský soud nesprávně převzal závěry správních orgánů, že opožděné platby pojistného na veřejné zdravotní pojištění představují závažné porušení zákona. Takový postup považuje za přepjatý formalismus. Správní orgány měly posoudit skutečnou intenzitu stěžovatelova protiprávního jednání vzhledem ke konkrétním okolnostem případu. Opožděné platby pojistného nebyly důsledkem jeho finanční tísně ani projevem neúcty k právnímu řádu České republiky. Jiného protiprávního jednání se stěžovatel nedopouštěl. Stěžovatel se tak domníval, že sice porušil povinnost stanovenou zákonem, nejednalo se však o pochybení závažné. Napadený rozsudek je dle stěžovatele nepřiměřeně přísný.

[5] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry městského soudu. Dle jeho názoru správní orgány nepostupovaly formalisticky, naopak se podrobně zabývaly závažností porušené povinnosti. Stěžovatel měl dluh na veřejném zdravotním pojištění opakovaně a po dlouhou dobu.

pokračování

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[7] Mezi účastníky řízení je veden spor o to, zda stěžovatel závažným způsobem porušil povinnosti vyplývající z jiných právních předpisů, a tedy nesplnil jednu z podmínek pro udělení státního občanství; a dále o otázku prominutí nesplnění této podmínky.

[8] Nejvyšší správní soud předesílá, že skutkově a právně obdobným případem se v nedávné době zabýval v rozsudku ze dne 2. 10. 2024, č. j. 6 As 54/2024-35, od jehož závěrů, na které odkazuje, neshledal důvod se v této věci odchýlit.

[9] Podle § 14 odst. 6 zákona o státním občanství *státní občanství České republiky lze udělit žadateli, který v posledních 3 letech předcházejících dni podání žádosti neporušil závažným způsobem povinnosti vyplývající z jiných právních předpisů upravujících vstup a pobyt cizinců na území České republiky, veřejné zdravotní pojištění, sociální zabezpečení, důchodové pojištění, zaměstnanost, daně, cla, odvody a poplatky, vyživovací povinnost vůči dítěti, které má trvalý pobyt na území České republiky, nebo veřejnoprávní povinnosti k obci, ve které je žadatel přihlášen k pobytu, jde-li o povinnosti uložené obcí v samostatné působnosti.*

[10] Dle § 15 odst. 4 zákona o státním občanství *splnění podmínky stanovené v § 14 odst. 6 může být prominuto, pokud žadatel odstranil způsobený škodlivý následek nebo učinil účinná opatření k jeho odstranění.*

[11] Koncepce právní úpravy státního občanství vychází z principu suverenity státní moci. Je výsostným právem státu, který v této souvislosti disponuje širokým prostorem pro uvážení, určovat podmínky, za kterých se státní občanství nabývá a pozbývá (nálezy Ústavního soudu ze dne 16. 9. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 9/94, či ze dne 8. 3. 2000, sp. zn. IV. ÚS 586/99, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2022, č. j. 4 As 374/2019-42).

[12] Při rozhodování o udělení státního občanství jsou zkoumány podmínky taxativně vymezené zákonem, při jejichž hodnocení je žalovaný povinen respektovat obecné právní principy a zásady, zejména přiměřenost, rovnost, důstojnost a legitimní očekávání (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 As 31/2005-78, ze dne 13. 3. 2008, č. j. 5 As 51/2007-105, nebo ze dne 20. 8. 2009, č. j. 5 As 39/2009-81). Nesplní-li žadatel o udělení státního občanství byť jen jedinou ze zákonem vymezených podmínek, které je nutno splnit kumulativně, nelze mu státní občanství udělit (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 9. 2011, č. j. 4 As 9/2011-58).

[13] K soudnímu přezkumu rozhodnutí o neudělení státního občanství Nejvyšší správní soud připomíná, že na jeho udělení není právní nárok, neboť je výsostným právem státu určit, s kým „vstoupí“ do státoobčanského svazku. Úkolem správních soudů tak je toliko posoudit, zda správní orgán náležitě a úplně zjistil skutkový stav věci, řádně jej vyhodnotil z hledisek stanovených zákonem a zda tam, kde se rozhodnutí opírá o správní uvážení, nedošlo k vybočení z jeho mezí či k jeho zneužití (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2008, č. j. 5 As 51/2007-105, a ze dne 7. 6. 2017, č. j. 7 As 275/2016-50).

[14] Současně Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že prvořadou povinností osoby ucházející se o udělení státního občanství je náležitý respekt k právnímu řádu hostitelského státu a plnění stanovených povinností. Veřejné zdravotní pojištění v České republice je založeno na solidárním systému, který je financován průběžně. Včasné a řádné odvádění pojistného ze strany povinných subjektů je tedy jedním ze základních předpokladů nezbytných pro řádné fungování tohoto systému (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2017, č. j. 1 As 310/2017-36, a ze dne 13. 11. 2019, č. j. 8 As 284/2018-60).

[15] V nyní projednávané věci správní orgány dospěly k závěru, že stěžovatel nesplnil podmínku pro udělení státního občanství dle výše citovaného § 14 odst. 6 zákona o státním občanství, neboť v posledních třech letech předcházejících podání žádosti neodváděl pojistné na veřejné zdravotní pojištění, v důsledku čehož mu průběžně vznikaly nedoplatky. Stěžovatel takto jednal dlouhodobě a opakovaně a v tomto jednání pokračoval i po podání žádosti o udělení státního občanství. Správní orgány proto jednání stěžovatele vyhodnotily jako závažné porušení povinností vyplývajících z jiných právních předpisů a státní občanství mu neudělily. Vzhledem k závažnosti jednání pak nepřistoupily ani k prominutí této podmínky, přestože stěžovatel škodlivý následek odstranil a dluh dodatečně uhradil.

[16] Městský soud v napadeném rozsudku ve shodě se správními orgány dovodil, že stěžovatel se nedopustil výjimečného (nahodilého) či jednorázového porušení právních povinností, ale opakovaně a dlouhodobě (v období tří let před podáním žádosti) porušoval stanovenou povinnost hradit řádně a včas pojistné na veřejné zdravotní pojištění, která představuje jednu z podmínek dle § 14 odst. 6 zákona o státním občanství.

[17] Po žadateli o udělení státního občanství je požadováno bezpodmínečné plnění veškerých zákonných povinností, nejedná-li se ve smyslu principu proporcionality o porušení zanedbatelné (marginální) či jednorázové (viz již odkazovaný rozsudek č. j. 7 As 275/2016-50). O takové porušení se však s ohledem na opakovaný vznik nedoplateků na pojistném na veřejné zdravotní pojištění nejednalo. Včasné a řádné odvádění pojistného je zároveň jedním z nezbytných předpokladů pro řádné fungování systému veřejného zdravotního pojištění, neplacení pojistného proto nelze považovat za bezvýznamné opomenutí.

[18] Stěžovatel nezpochybňoval, že k neplnění zákonných povinností docházelo z jeho strany opakovaně a dlouhodobě. Uvedl rovněž, že mu v úhradě pojistného nebránily jeho majetkové poměry. Pokud tedy měl k dispozici finanční prostředky k úhradě pojistného, a přesto svou zákonnou povinnost opakovaně neplnil, nesvědčí jeho jednání o snaze dodržovat povinnosti plynoucí z právních předpisů České republiky. Byť stěžovatel následně dlužné pojistné uhradil, nelze odhlížet od dlouhodobého a opakovaného neplnění zákonem stanovených povinností z jeho strany.

[19] Závěry městského soudu a správních orgánů jsou v souladu také se skutkově obdobnými případy, jimiž se Nejvyšší správní soud ve své rozhodovací činnosti dříve zabýval. V případech řešených Nejvyšším správním soudem např. v rozsudcích ze dne 1. 6. 2017, č. j. 9 As 268/2016-39, nebo ze dne 13. 11. 2019, č. j. 8 As 284/2018-60, dosáhl nejvyšší nedoplatek žadatelů o státní občanství na pojistném na veřejné zdravotní pojištění částky 4 320 Kč. V případě řešeném v již odkazovaném rozsudku č. j. 6 As 54/2024-35 dosáhl nejvyšší nedoplatek žadatele částky 13 248 Kč. Ve všech těchto

pokračování

případech žadatelé neplnili zákonné povinnosti opakovaně a dlouhodobě, a proto jim nebylo státní občanství uděleno. V nyní projednávané věci dosáhl nejvyšší nedoplatek pojistného částky 12 057 Kč. Je tedy zřejmé, že stěžovatelův případ odpovídá po skutkové i právní stránce dříve řešeným případům. Stěžovatel taktéž nemohl nabýt legitimní očekávání, že mu bude státní občanství uděleno, neboť z důvodu porušování právní povinnosti nesplnil jednu ze zákonných podmínek, čehož si byl vědom.

[20] Stran prominutí podmínky dle § 15 odst. 4 zákona o státním občanství Nejvyšší správní soud potvrzuje závěr městského soudu, že správní orgány při rozhodování nepřekročily meze správního uvážení ani je nezneužily. Vzhledem k tomu, že stěžovatel pojistné neplatil dlouhodobě (včetně období po zahájení řízení o udělení státního občanství), nabyly správní orgány důvodné pochybnosti, že tak bude činit i v budoucnu. Tento závěr je dostatečně odůvodněn konkrétními okolnostmi nyní posuzovaného případu a zároveň se opírá o smysl a účel nesplnění podmínky pro udělení státního občanství, a sice vyloučit ty žadatele, kteří při dosavadním pobytu v České republice právní předpisy porušují. Hrozí totiž, že budou právní povinnosti porušovat nadále i jako občané České republiky (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 5. 2022, č. j. 10 As 210/2020-37).

[21] Nejvyšší správní soud také neshledal, že by správní orgány či městský soud postupovaly přepjatě formalisticky. Správní orgány případ stěžovatele posoudily komplexně na základě konkrétních zjištění a dostatečně se zabývaly závažností porušení právní povinnosti. Městský soud následně přezkoumal, zda správní orgány nevybočily z přípustných mezí správního uvážení, což neshledal. Ačkoli stěžovatel napadený rozsudek subjektivně považuje za přísný a formalistický, jsou závěry městského soudu plně v souladu s ustálenou judikaturou.

[22] Závěrem Nejvyšší správní soud doplňuje, že na základě § 25 zákona o státním občanství mohou neúspěšní žadatelé o státní občanství České republiky podat novou žádost o jeho udělení po uplynutí dvou let ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o zamítnutí žádosti. Má-li tedy stěžovatel skutečný zájem o vstup do státoobčanského režimu, je třeba, aby v budoucnu bezvýhradně plnil povinnosti, jež vyplývají z § 13 a § 14 zákona o státním občanství.

IV. Závěr a náklady řízení

[23] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s. zamítl.

[24] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že žalobce (stěžovatel) neměl ve věci úspěch a žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho obvyklé úřední činnosti nevznikly, Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti a žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. března 2025

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu